

XXVIII
МЕЖДУНАРОДЕН
ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ
МУЗИКАЛНИ
ДНИ“

ИЗКУСТВО, КОЕТО РАЖДА ОТКРОВЕНИЯ

КОНЦЕРТИ НА ЕСТОНСКИЯ ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР

Почти седмица измина от началото на Мартенските музикални дни и фестивалната програма — доста наситена и пестра в официалната си част — вече предлага постижения, които заслужават вниманието на специалистите и публиката. Гостоприемството на организаторите тази година, вниманието към чуждестранните гости получи още в началото, струва ми се, добра отплата, най-вече що се отнася до оригинално замислените програми на съставите до този момент. А празниците действително имат нужда от репертоарно ярки и силни фестивални вечери — откриването доказва това по един наистина неоспорим начин. Показаха го и двата последователни концерта на гостите от Талин — ДЪРЖАВНИЯ СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР НА ЕСТОНСКАТА ССР, под диригентството на н. а. на ЕССР ПЕТЕР ЛИЛЪЕ — изключително талантлив и чувствителен музикант, блестящ ръководител на оркестров апарат, притежаващ множество възможности, художествена сила и звукова мощ.

Струваше си човек да чуе този състав, който впрочем не идва за първи път на фестивала в Русе. Но неговото повторно гостуване е практически запознанство с един нов за нас оркестров ансамбъл, защото съставът е доста обновен. В нова светлина приехме и самото представяне на оркестъра. Неговата инструментална форма в момента ни позволи да усетим, ако не в цялостен вид, то по не частично художествените достойнства на състава. Уверено бих поставила на първо място сред тях великолепната струнна група — хомогенна, здраво споена в звуково и колористично отношение с дълбок, плътен и тембрист нисък шрайх (изключително красива виолончелова група) и още нещо важно — гъвкава подвижност в пулсацията на звуковото пространство.

Затруднена съм в желание

то си да посоча кулминацията в представянето на Естонския оркестър, просто защото всяка от представените творби носеше по нещо от своеобразието на изпълнителите. Иска ми се в същото време да изразя и задоволството (не само собствено) от стилно композираната програма и в двете фестивални вечери. Още тук страничният наблюдател може да усети професионалния вкус на ансамбъла. Любопитството на публиката беше насочено, разбира се, най-напред към премирните изпълнения в програмата на гостите — музика към балета „Гущерцата“ от естонския композитор Л. Сумера и българската премиера на „Лирична сюита“ за струнен оркестър от Симеон Пиронков.

Що се отнася за композицията на Сумера (предполагам, че това е само част от сюитата към балета), тя не си всички белези на една съвременна балетна музика — театрално ярко, с активно ритмическо начало и подчертан динамически релеф (написана е за струнни, ударни, вятърни и соло-флейта). Особено на красота струи от втората, бавна част на сюитата. Деликатна, статично-съзердателна звукова картина, с едва забележимо движение на отделните линии, на чийто фон спокойно се разгръща прелюдията монолога на солиращата флейта. Съжалявам, че така и не разбрахте името на великолепия първи флейтист на Естонския оркестър. Изключително и звуково отношение музикант, владеещ с виртуозната лекота и завидно съвършенство цялата скала от възможности на флейтовата техника. Всъщност едва ли без неговото участие (II ч. е за соло флейта и оркестър) творбата щеше да отзвучи така силно в съзнанието на слушателя. Истинска радост са подобни открития на фестивалния подиум.

Подобна радост ни достави и пианистът Кале Рандалу, солист в Концерта за пиано

от Моцарт във втората вечер на Естонския оркестър. Отдавна не бях слушала на живо толкова стилизиран и инструментално завършен Моцарт. Удивително спокойствие и простота излъчваше интерпретацията на Рандалу — перфектна, но ненапращваща инструментална техника, при даваща особена елегантност на детайла, мекота и зъбност на тона, изтънена поетичност на фразата, а като цяло — навлизане в сърцата на да на деликатния Моцартова свят.

Интерпретатор от друг формат ни предложи от своя страна първата вечер, с участието на Пеев Ласмас като солист в прочутия Концерт за пиано и оркестър от Григ — инструменталист, който търси мащабните изграждания, големите кульминации, драматичните контрасти, музикант, който се опитва да открие силните преживявания в музиката, макар че тъкмо при Григ тази позиция е твърде рискована по отношение на стиловата достоверност.

Независимо от богатите впечатления, които оставиха естонските солисти, нашето внимание беше насочено (може би от любопитство или прѣто в очакване на събитие) към централните произведения в двете програми — Симфония № 5 от Сибелиус и Симфония № 7 от Прокофиев. Личните ми предпочитания по отношение на интерпретацията клонят по-скоро към изпълнението на Сибелиус — епично-мащабна творба, в която оркестърът се опитва да разтвори докрай своята потенциална мощ. Монументните блокове в изграждането, откритата експресия и патос на изживяването като че ли допадат по особен начин на неговата художествена и психологическа нагласа.

Последното в творчеството на Прокофиев симфонично произведение изискваше превключване към един изключително богат и многозначен духовен свят. В него инструменталният колорит пробива съзнанието с широкия диапазон на лирическото чувство — от кристалната прозрачност на звуковото пространство през дискретно-носталгичната печал до философски извисената и пречистена лирика на композитора.

Каква подвижност изисква пластичната звукова материя на Прокофиев във внезапната смяна на състоянията и инструменталната „игра“. А „правилата“ на тази „игра“ в случая са, трябва да признаем, безопасни. Сега вече действително съжалявам, че великолепият първи флейтист на оркестъра тази вечер починаше — сигурна съм, че неговото присъствие щеше да придаде още по-ярък, по-изразителен колорит и пластичност на дървената духовна група.

В заключение ми се иска да кажа, че едва ли има нещо друго така полезно в един фестивал, както възможността, която той ни предоставя за интересни и интригуващи съзнанието срещи. Естонският оркестър потвърди това по категоричен начин.

Ива ЧАВДАРОВА